

Skattaundandráttur tema í grønlendska valstriðnum

Flleiri toppolitikarar og høgir embætismenn hava ikki tikið skattafríar veitingar við á sjávuþpðgávu, eins og er skylda í Grønlandi

CHR. SCHULZ-LORENTZEN

Framhaldandi skattaundandráttur við skattafríum veitingum, so sum fríum bili og fríari telefon - alt gólið av skattgjalddarunum - er endað sum eitt av teimum heitastu enunum í valstriðnum í Grønlandi, har íbúgvarnir skulu til atkvøðuborðini týsdagin, tá nýggja grønlenska landstingið skal mannast.

Bólturin fór á rull, tá ovastí líkningsmyndugleikin - Ligningskommisjonen, fyrí stuttum avdúkaði, at umleið 25% av landstingslimunum og starvsfólkunum í miðfyrisingini hava »gloymt« at uppgæva skattafríu veitingar teirra á sjávuþpðgávu. Millum syndarnar eru limir í ovastu politisku leiðsluni í Grønlandi, sigur formaðurin í Líkningsarnevndini, Ove Karl Berthelsen, sum tó ikki vil avdúka nokur növn.

Við hesum í huga hava formennir í teimum trimum flokkunum íA, Atassut og Kandidatforbundet loyst

frá posabandinum og teir heita á politikarar, sum hava latið inn órættar sjávuþpðgávu, um at stíga fram og viðganga sínar syndir. Enn hevir tó eingin tikið ímóti áheitanini, og sum einasti flokkur hevur Siunut víst hesi almennu iðranargongd frá sær.

Sambært kritikarum eigur Jonathan Motzfeldt, landsstýrisformaður, at átaka sær ein part av ábyrgðini, tí tað er í hasara stjórnartíð, at umsitingin hevur »gloymt« at svara teimum mongu rykkjarunum frá skattamyndugleikunum.

– Eru ívamáli við sjávuþpðgávu hjá onkrum einstøkum persóni, so er tað ein persónligur trupulleiki. Eg fari ikki, sum landsstýrisformaður, at heita á nakran um at leggja kortini á borið, sigur Jonathan Motzfeldt, sum tó samstundis leggur dent á, at hansara egna sjávuþpðgáva er, og altíð hevur verið, í lagi.

Valið er tað fimta, síðan Grønland fekk heimastýrið fyrí júst 20 árum síðani.

Sum tíðin hevur líðið, er Grønland vordið alt meira sjálvstýrandi samstundis sum teir hava vvirikið fleiri og fleiri mál frá dønnum. Fyri stuttum hevur Grønland vvirikið alla umsitingina av ráevnum í undirgrundini, sum m.a. viðger umsóknirnar um leiting eftir mineralum og olju.

Her og nú gevur Ráðgevaandi nevndin hjá forsætismálaráðnum viðvíkjandi Grønlandi búskapinum bæði rós og ris. Høgir fiskaprisir og ikki minst rækjan botti munandi um inntøkurnar í fjør. Men samstundis er meirinntøkan etin upp av øktum almennum útræiðslum.

Nevndin sær tí nógv sker fyrí framman um ikki nýggja landsstýrið fær hald á útræiðslunum. Millum annað visir ein forsøg, at tað í komandi árum verður tørvur á 900 nýggjum íbúðum. Ein milliárdútræiðsla, sum liggur sum ein bumba undir grønlendska búskapinum. Samstundis leggur nevndin upp til, at ferð

verður sett á ætlanir at privatiserað virkini hjá heimastýrinum, sum verða lögð undir at forða fyrí menning av privata sektorinum.

Inntøkurnar siggja framhaldandi út til at koma frá fiskivinnuni. Hóast nógvur peningur er brúktur upp á ferðavinnuna og størri leit-ing eftir mineralum og olju, so eru vónnar til nýggjar inntøkkukeldur ikki uppfylltar.

Tað hevur verið nógv kjakast um hetta valið fer at hava eitt ættarlíðsskiftið við sær í grønlendska landstinginum. Á seinasta fólkaltingsvalinum gjørdist tann næsta ókenda Ellen Kristensen tann heilt stóri atkvøðslúkarin. Tað vakti ans nógvastaðni at tað eydnaðist tí bert 26 ára gomlu Atassut kvinnuni at vinna á floksfelaga sínum Otto Stenholt, sum í nógv ár umboðaði flokkinn í fólkat-inginum. Sambært politiskum eygleiðarum skal hetta siggjast sum eitt tekin um at veljararnir ynskja broyt-

Jonathan Motzfeldt, landsstýrisformaður í Grønlandi

ingar í politiska landslagnum. Ein pástandur, sum skal standa sína sína roynd týsdagin, og ein pástandur, sum er tørfur at siggja ávirkanina av.

Fyri fyrstu ferð er tæ seks valdomini í Grønlandi lögð saman til eitt valdømi. Tað hevur verið sær, at veljararnir í Norðgrønlandi á fyrsta sinni kunnu velja politikarar í Suðurgønlandi og øvugt. Nýggju valreglurnar merkja eisini, at tað nú skulu atkvøður til fyrí at gerast landstingsmaður. Hetta kann serliga ganga út yvir valevnini í teimum smærru

býunum, samstundis sum tað fer at styrkja teir kendu politikararnar, sum eru kendir um alt Grønland gjøgnum fjølmiðlarnar.

Undir øllum umstøðum verður tikið sum givið, at Siunut framhaldandi fer at verða størri flokkur í Grønlandi. Spurningurin er so um teir ætla at halda fram við samstarvinum við borgarlíga flokkinn Atassut, ella um teir hava ætlanir um at fara í samstarv við tann vinsturvenda íA, sum Siunut fyrr hevur sitið í landsstýri saman við.

Jonnhild Janusarson til minnis

Hóast tíð er frálíðin, so ljóma enn í minni tíni orð: »So fór hon«!

Tú fekk tað at ljóða, sum var hon bert farin eina longri ferð og vantaðist skjótt aftur. Men ferðin, mamma tín hesa ferð gjordi, var endalig og ævig.

»So fór hon«!

Hóast djarlíga framborin og uttan uttanumtos, so megnaðu tey ikki at fjala sorgina, ið bardist í tínum sálarðýpi.

Og tað neit í okkara hjørtum. Vit syrgja við tær og gera sorgarkvøðu W. H. Auden's til okkara:

*Stop all the clocks and cut the telephone
Prevent the dog from barking with at juicy bone
Silence the pianos and with a muffled drum
Bring out the coffin let the Mourners come*

*Let the aeroplanes circle moaning overhead
Scribbling on the sky the message: »She is dead«!*

*....
The stars are not wanted now: put out every one
Pack up the moon and dismantle the sun
Pour away the ocean and sweep up the woods
For nothing now can ever come to any good*

Mamma tín var ein merkiskvinna, vinsæl og góð. Hon var sum havið, oftast á ferð, sjáldan í ró. Men hóast hon ferðaðist gjøgnum loond og gjøgnum lívið, so gloymdi hon tó ongantíð at steða á at minnst teg og tæy, hon hevði kærl, antin við telefonprát, gávu ella blómútyski.

Saknurin sviður og tú syrgir, góði sonurin. Ber sorgina uttan at bresta, tí einaferð lættir sorgartámið. Lat okkum tá ganga víðari fram eftir lívsins vegi og njóta alt tað góða, lívið hevur at bjóða. Lat okkum goyma mammu tína í okkara hjørtum, soleiðis sum vit minnst hana best og læra av henni - og deyðanum, at geva hvør øðrum rósir, meðan vit enn eru á lívi.

Okkara djúpastu samkenslur hevur tú, Hugin, og Jutta, Hjalgrim, Janus, Páll og vinfólk, ið stóðu Jonnhild nær. Harrin styrki tykkum í sorg tykkara. Friður veri við minninum um Jonnhild.

Ingvør, Jens Chr., Hallur og Búi

Viðmerkingar:

»Søgan endurtekur seg...«

framhald av síðu 2:

ans 4. Sjálvstýrisflokkurin slapp aftur inn um tinggátt við tveimum monnum, og síðani hevur hann verið klipi í flest øllum samgongum, sum hava verið síðani heimastýrlisginn kom í 1948, og er tað enn!

Nei, javnaðarflokkurin skuldi ongantíð blást nýtt lív í nasagluggarnar á tí deyða sjálvstýrisflokkinum, tí tað var ikki ómakinn ver!

Síðani endurføðingina hevur hann nevniliga verið ein skaploysingur í føroyskum politikki, sum hevur passa inn allastaðni. Har er als einki eftir av tí bæriliga flokki, hann einaferð var!

Við valið í 1950 fingur Føroyar ein nýggjan flokk. Tað var tjóðveldisflokkurin, sum nú sá dagsins ljós og fekk tveir tingmenn valdar.

Hesin flokkur, sum var ein avgjörður loysingarflokkur, gekk í farnu sporunum hjá tí nú heldur fálíga

fólkaflokkinum, og nýtti sama framferðarhátt sum hesin áður hevði nýtt.

Gomlu galdrópin hjá fólkaflokkinum tókist tjóðveldisflokkurin at hava arv-að, og tað eru hesum somu fylirlitarsøgu galdrópum, sum hann livir av enn dagin í dag.

Men, hóast danir í árunum sum komu guldu meginpartin av tí, ið neyðugt var fyrí at reka tær áður so ríku Føroyar, so vóru tær kortini um at fara av knórnum í 1953.

Og meginparturin av trolaraflotanum, sum annars skuldi vera stóðir undir valferðini í hesum oyggjum, bar seg ikki, og hvarv tí sum dagg fyrí sól.

Nú vóru føroyingar á ørmundarhúsi, og lítið var nú um teir áður so harðmæltu loysingargarparnar.

Men tað gjørdi kanska minni, tí nú lá fólkaflokkurin trygt í fœvninginum á

hina gomlu sambandsommuni, sum hann hevði leita sær til.

Jú sanniliga - fólkaflokkurin og sambandsflokkurin høvdu funnið saman um at stovna landsstýri.

Og hetta hjúnarlagið vardi frá 1950 til valið í 54 tá neyðugt var at leita sær styrk frá sjálvstýrisflokkinum, ið sum áður sagt síðani endurføðingina altið hevur passað inn allastaðni, fyrí at kunna halda fram.

Henda samgongan sat so til valið í 1958.

Hetta vóru átta ring ár fyrí Føroyar.

Vinnuloysið var øgiligt.

Millum 2 og 3000 føroyingar noyðdust at leita sær lívbjarging við útlenskum fiskiskipum, tí í Føroyum kundu teir ikki lívbjarga sær.

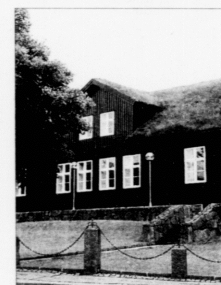
Heldur ikki bøtti tað um stóðuna at øll havna- og vegatúbygging varð steðgað hesi árin.

I fimtiárunum var nógv

í móti, at Tinghúsið, sum tað í dag stendur, verður tikið niður, fyrí at vit skulu fáa eitt nýmótans hús á Tinghúsvøllin ístaðin.

Viðari siga tæy: Vónandi fyrí okkum er, at tað ikki verður bygt meira í miðbýnum. Lat okkum fróðast yvir tað sum eftir er. Vegna innsavarnarnar hava Hanus Jensen og Sissal Kristiansen skrivað undir skrivívi, ið handað varð lögtingsformanninum.

Jógvan Adolf Johannessen

Heili 6546 mótmæltu nýggjum tinghúsi

Í gjár, áðrenn tingfundin klokkan 13.30, fekk Finn-bogi Ísakson, lögtingsformaður, handaðar 6546 undirskriftir. Mótmælisundirskriftirnar handaðu tæy, ið hava staðið fyrí at savnað inn undirskriftir ímóti bygging av nýggjum tinghúsi.

6546 er stórt tal og so skal eisini havast í huga, at seðlarnir hava bert ligið frammi í høvudsstaðnum.

Í skrivi í samband við handanina siga savnarnir, at tæy handa hesar 6546 undirskriftir frá persónum og handlum, sum mótmæli